

2021

SANSKRIT — HONOURS

Third Paper

(Course-I)

Full Marks : 50

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Unit - I

(Marks : 20)

1. का प्रस्तावना? तस्याः कति भेदाः? कानि च तेषां नामानि? तेषु यथाभिमतं द्वयोः सोदाहरणं व्याख्या कार्या।
2+1+1+6

अथवा,

नाट्यसन्धेः विश्वनाथसम्मतं लक्षणं किम्? तस्य कति भेदाः? कानि च तेषां नामानि? तेषु यथेच्छं द्वयोः सोदाहरणं
व्याख्या कार्या।
2+1+1+6

2. यथाभिमतं विषयद्वयमवलम्ब्य टीका लेखनीया। 5×2
- (a) वीजम्,
(b) प्रवेशकः,
(c) कथा,
(d) नान्दी,
(e) विन्दुः।

Unit - II

(Marks : 30)

3. अधोलिखितेषु त्रयाणामलंकाराणां सोदाहरणं लक्षणं दीयताम्। 5×3
- (a) रसनोपमा,
(b) व्यतिरेकः,
(c) विशेषोक्तिः,

Please Turn Over

- (d) स्मरणम्,
- (e) अपहृतिः,
- (f) प्रतिवस्तूपमा।

4. अधोलिखितेषु अलंकारयुगलेषु यथाभिमतं द्वयोः सोदाहरणं पार्थक्यं प्रतिपाद्यताम्।

7½×2

- (a) उपमा - उत्प्रेक्षा,
- (b) दृष्टान्तः - अर्थान्तरन्यासः,
- (c) रूपकम् - परिणामः,
- (d) दीपकम् - तुल्ययोगिता।

अथवा,

अधोलिखितेषु यथाभिमतं द्वयोः श्लोकयोः अलंकारः विश्लेषणपूर्वकः निरूपणीयः।

7½×2

- (a) राजीवमिव राजीवं जलं जलमिवाजनि।
चन्द्रश्चन्द्र इवातन्द्रः शरत्समुदयोद्यमे॥
- (b) वदनमिदं न सरोजं नयने नेन्दीवरे एते।
इह सविधे मुग्धदृशो भ्रमर किं मुधा परिभ्रमसि॥
- (c) इदं किलाव्याजमनोहरं वपु-
स्तपःकलमं साधयितुं य इच्छति।
ध्रुवं स नीलोत्पलपत्रधारया
शमीलतां छेत्तुमृषिर्व्यवस्यति॥
- (d) न तज्जलं यन्न सुचारुपङ्कजं
न पङ्कजं तद् यदलीनषट्पदम्।
न षट्पदोऽसौ न जुगुञ्ज यः कलं
न गुञ्जितं तन्न जहार यन्मनः॥